

Jonas Qvarfordt

Kommunstyrelsen

Remissvar avseende samråd inom vattenförvaltning i Norra Östersjöns vattendistrikt 2021–2027 (Vattenmyndigheten)

Ärende

Länsstyrelsen i Västmanlands län som är Vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt har tagit fram förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram samt delförvaltningsplan med förslag till åtgärder mot vattenbrist och torka för perioden 2021–2027.

Förslaget är på samråd och har skickats på remiss till Danderyds kommun. Vattenmyndigheten önskar kommunens synpunkter avseende myndigheternas bedömningar och förslag i samrådshandlingarna senast den 30 april 2021.

Tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har lämnat synpunkter i ärendet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen tillstyrker Vattenmyndighetens förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och delförvaltningsplan för perioden 2021–2027.
2. Kommunstyrelsen beslutar att överlämna kommunledningskontorets yttrande enligt tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

EU beslutade år 2000 om att anta EG:s Ramdirektiv för vatten, även kallad vattendirektivet, för att skapa en övergripande och samlad lagstiftning inom Europa. Vattenmyndigheten har ett utpekat ansvar för att tillgodose att vattendistriktens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten förvaltas på ett hållbart sätt. Vattenmyndigheten har nu tagit fram förslag som redogör hur distriktets vatten behöver förvaltas under perioden 2021–2027 för att åstadkomma detta. Förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram samt delförvaltningsplan med förslag till åtgärder mot vattenbrist och torka för perioden 2021–2027 är nu på samråd och har

Jonas Qvarfordt

remitterats till Danderyds kommun. Synpunkter efterfrågas senast den 30 april 2021.

I förslaget till förvaltningsplan redovisas tillståndet i yt- och grundvattenförekomster i distriktet enligt den kartläggning och analys som Vattenmyndigheten har genomfört under de senaste åren. Dessutom redovisas det påverkanstryck som finns från mänsklig verksamhet och vilka miljöproblem det orsakar. Utifrån dessa bedömningar föreslår Vattenmyndigheten mål för arbetet med att åtgärda denna påverkan i form av miljökvalitetsnormer för vattenförekomsterna. För att nå dessa mål behöver myndigheter och kommuner tillse att de åtgärder som framgår av Vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram 2021–2027 genomförs.

Åtgärdsprogrammen är rättsligt bindande för myndigheter och kommuner och innehåller de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver göra för att nå miljökvalitetsnormerna för god vattenkvalitet. Flera åtgärder från tidigare förvaltningscykel finns kvar men det tillkommer också nya krav på vattenplanering för kommunerna.

Vattenmyndigheten har också samtidigt med detta förslag till förvaltningsplan beslutat om ett förslag till delförvaltningsplan med åtgärder för att motverka vattenbrist och torka i distriktet.

Kommunledningskontorets yttrande

Vattenmyndighetens förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram ger den information som behövs för Kommunens vattenarbete under förvaltningscykeln 2021–2027.

Kommunledningskontoret delar därmed tekniska nämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens bild att förslag är välformulerade och ger en helhetsbild över tillståndet för distriktets vatten. Beskrivningarna av tillståndet, målen för vattenförvaltningen efter denna cykels slut och förslag till åtgärder överlag är bra. Tidsramarna för genomförande är dock optimistiska med hänseende till den genomförandetakt som hittills hållits. En orsak till detta är sannolikt att åtgärder saknar faktisk finansiering.

Synpunkter på förvaltningsplan

Förvaltningsplanen uppfattas som välformulerad och ger en helhetsbild över tillståndet för vattendistriktets vatten. Förvaltningsplanen redovisar tydligt och pedagogiskt en bra analys av vad som påverkar yt- och grundvattenförekomster i distriktet och vilka vatten som riskerar att bli försämrade.

Det krävs långsiktighet för att våra vattenförekomster ska kunna nå god vattenstatus, därför är det viktigt att regelverk inte ändras för ofta och att stöd inte förändras eller tas bort på ett oförutsägbart sätt.

Jonas Qvarfordt

I förslaget anges att åtgärdstakten måste öka samtidigt som kommunerna behöver ta ett större ansvar och genomföra en aktiv planering av sitt åtgärdsarbete. Detta innebär att det sannolikt tillkommer resursbehov och kostnader utöver kommunens nuvarande insatser framöver.

Det är inte tydligt kring hur vissa av åtgärderna som föreslås ska finansieras, vilket inte går i linje med finansieringsprincipen vilket bland annat innebär att staten inte utan finansiering får införa nya obligatoriska uppgifter för kommunerna.

Av såväl tekniska nämndens som miljö- och hälsoskyddsnämndens yttranden framgår att miljöövervakningen behöver bli bättre och förfinas. Detta är särskilt viktigt gällande miljöövervakning av grundvattnet. Bättre metodik att undersöka halter och mängder i dagvattnet behövs för att förbättra kunskapen om tillflöden av föroreningar till recipienter. Endast med en väl utförd miljöövervakning kan man fastställa korrekta klassificeringar och föreslå adekvata framtida åtgärder.

Synpunkter på miljö kvalitetsnormer

Kommunledningskontoret har inga synpunkter på de ändringar, förtydliganden och kompletteringar som föreslås. Kommunledningskontoret ser positivt på föreslagna kompletteringar och förtydliganden som gäller grundvattnet och att en mer finmaskigare miljöövervakning behövs.

Kommunledningskontoret ställer sig bakom det som miljö- och hälsoskyddsnämnden framför: att det finns ett behov av regeländringar i plan- och bygglagen (2010:900) som gör att kommunerna kan ställa de krav i planeringen som krävs för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna uppfyllas. Trovärdigheten i åtgärdsarbetet kan öka om möjligheten till undantag uttryckligen används där så är motiverat. Urbana vatten med stor fysisk påverkan, exempelvis i form av samhällsviktig infrastruktur och stensatta kajer, bör kunna klassas som kraftigt modifierade vatten. På så sätt kan kommunen ta fram realistiska åtgärdsförslag för stadsnära vattenmiljöer som bidrar till förbättrade fysiska livsmiljöer för fisk och vattenlevande flora och fauna utan att förhindra eller på allvarligt sätt försvåra stadsbyggandet.

Synpunkter på åtgärdsprogram

För att se till att miljö kvalitetsnormerna följs behöver kommunen genomföra de åtgärder som framgår av Vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram 2021–2027. Några av åtgärderna har Danderyds kommun redan börjat med såsom att ta fram vatten-, dagvatten- och VA-plan.

Av förslaget framgår det att vattenkvaliteten har försämrats. Statusklassningarna visar en sämre status för många vatten och det har skett en omklassning till kraftigt modifierat vatten eller avsteg från icke-försämringskravet för att hantera detta. Dessutom visar riskbedömningarna att det finns fler vattenförekomster som är i risk att inte uppnå god status. Normerna har

Jonas Qvarfordt

omformulerats med framskjutna tidsfrister för att hantera detta. Kommunledningskontoret avläser dock att redovisade åtgärder i stort är desamma som förra förvaltningscykeln och att de även till stor del är krav som redan finns i det fysiska planeringsarbetet. Det betyder sammantaget att det finns ett behov av kraftsamling för att få ordning på problemet, men till det behövs finansiering.

De övergripande åtgärder av administrativ karaktär som i vattenmyndighetens åtgärdsprogram riktar sig till kommuner innebär till stor del att kommunala myndigheter i sin tur ska rikta krav på åtgärder mot verksamhetsutövare. Idag saknas praktiska tillsynsvägledning som bidrar till att ändamålsenliga krav ställs på enskilda verksamhetsutövare så att normerna ska nås. För att detta ska ske på likartat sätt över landet behöver nationella tillsynsvägledningar tas fram. För att de fysiska åtgärderna ska genomföras är det även viktigt att det finns tillräckliga incitament för markägare att utföra åtgärder på sin mark.

Åtgärd 1, Vattenplanering är ny och innebär att kommunerna genom en förvaltningsövergripande vattenplanering ska ha en helhetsyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Detta innebär att det blir viktigt att vattenarbetet hanteras på en strategisk nivå i kommunens ordinarie verksamhetsplanering. Dessutom blir samverkan med berörda grannkommuner och parter mycket viktigt. Danderyds kommun har ett upparbetat samarbete med kommunerna i Edsvikens avrinningsområde. Motsvarande samverkan för Lilla- och Stora Värtan är inte lika upparbetat ännu. Vattenmyndigheten anger att *Åtgärd 1* ska vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan uppdateras kontinuerligt. Det framgår dock inte hur denna åtgärd ska finansieras.

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen till åtgärdsprogrammet bedöms att genomförandet till övervägande del kommer medföra positiva effekter för samhället och miljön. Denna bild delar kommunledningskontoret. Dock visar uppföljningar av tidigare genomgångna vattenförvaltningscykler att många åtgärder inte genomförts alls eller bara delvis. Vattenförvaltningsutredningen (2019:66) kom fram till att den bristande finansieringen är en av huvudorsakerna till bristfällig framgång i vattenförvaltningen. Därmed är en brist i miljökonsekvensbeskrivningen att redovisning av finansiering och dess konsekvenser helt saknas.

Synpunkter på delförvaltningsplan

Delförvaltningsplanen med åtgärder mot vattenbrist och torra innehåller en beskrivning av de tilltagande problemen med vattenbrist. Dock saknas direkta åtgärder riktade till kommunerna i förslaget till delförvaltningsplan. Kommunerna vidtar redan idag åtgärder i förberedelse inför och i samband med torra perioder. Det kan vara i form av beredskapsplaner, informationsinsatser och konkreta åtgärder. Här skulle exempelvis åtgärd riktad till kommunerna

Jonas Qvarfordt

utvecklas inom den åtgärd om rådgivning för effektivare vattenanvändning som föreslås gentemot Länsstyrelserna i förslaget.

Sammanfattning

Den samlade bedömningen från samrådshandlingarna om vad som behöver göras i Norra Östersjöns distrikt för att se till att vi på lång sikt kan förvalta våra vatten på ett hållbart sätt anses vara välformulerade och väl underbyggda.

Sammanfattningsvis är de viktigaste delarna för att vattenarbetet ska få tydliga positiva effekter, bättre samverkan mellan aktörer, bättre tillsynsvägledning för myndigheterna där vattenförvaltningen ingår, gemensamma prioriteringar och strategi med helhetsperspektiv samt att finansiering löses.

Ekonomiska konsekvenser

Remissvaret i sig innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunen. Efterlevnad av en framöver beslutad förvaltningsplan kan innebära att resurser behöver prioriteras till kommunens vattenarbete. Detta med hänseende till att det i förslaget anges att åtgärdstakten måste öka samtidigt som kommunerna behöver ta ett större ansvar och genomföra en aktiv planering av sitt åtgärdsarbete.

Detta innebär att det sannolikt tillkommer resursbehov och kostnader utöver kommunens nuvarande insatser framöver. Det kan exempelvis handla om utökat strategiskt vattenarbete, utökad tillsyn, genomförande av åtgärder i enlighet med kommande vattenplan, dagvattenplan och lokala åtgärdsprogram.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Jonas Qvarfordt

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Remissvar avseende Samråd inom vattenförvaltning i Norra Östersjöns vattendistrikt 2021–2027 (Vattenmyndigheten)
2. Tekniska nämndens beslut 2021-02-24 § 18
3. Tekniska kontorets tjänsteutlåtande, daterat 2021-01-22
4. Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2021-03-23 § 12
5. Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande, daterat 2021-03-08
6. Missiv, Samråd om vattenförvaltning Norra Östersjön
7. Missivbilaga, Förslag till förvaltningsplan 2021–2027 Norra Östersjön
8. Missivbilaga, Förslag till delförvaltningsplan Norra Östersjön
9. Missivbilaga, Föreskrift miljö kvalitetsnormer Norra Östersjön
10. Missivbilaga, Förslag till åtgärdsprogram 2021–2027 Norra Östersjön
11. Missivbilaga, Miljökonsekvensbeskrivning Åtgärdsprogram Norra Östersjön

Samrådsunderlaget är omfattande och finns även samlat på:

www.vattenmyndigheterna.se/samrad

Expedieras

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tekniska nämnden

Vattenmyndigheten (Beslut och tjänsteutlåtande KS 2020/0456 skickas i wordformat med Vattenmyndighetens diarienummer 537-6213-2020) till

vattenmyndigheten.i.norra.ostersjon.vastmanland@lansstyrelsen.se